

Saksbehandler:
Hilde C. Rui, telefon: 33 29 24 00
Helsetjenester

Forvaltningsrevisjon rus og psykisk helse - status- og tiltaksrapport

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Utvalg for helse og omsorg	04.06.2019	024/19
Bystyret	19.06.2019	078/19
Eldrerådet	03.06.2019	018/19
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	03.06.2019	018/19

Rådmannens innstilling

Saken tas til orientering

03.06.2019 Eldrerådet:

Møtebehandling:

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.
Etter dette har eldrerådet fattet følgende vedtak:

ELDR- 018/19 Vedtak:

Saken tas til orientering.

03.06.2019 Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne:

Møtebehandling:

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.
Etter dette har RMF fattet følgende vedtak:

RMF- 018/19 Vedtak:

Rådmannens innstilling tas til orientering.

04.06.2019 Utvalg for helse og omsorg:

Møtebehandling:

Kari Asmyhr (Ap) ber om en rapportering på slutten av året med status på hvordan det går.

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.
Etter dette har UHO fattet følgende vedtak:

UHO- 024/19 Vedtak:
Saken tas til orientering

19.06.2019 Bystyret:

Møtebehandling:
Kari Asmyhr (Ap) fremmet følgende forslag:

Ber om en orientering til utvalg for helse og omsorg, om hvilke tiltak som er gjennomført innen utgangen av bystyreperioden.

Innstilling fra UHO ble enstemmig vedtatt.

Asmyhrs forslag enstemmig vedtatt.
Etter dette har bystyret fattet følgende vedtak:

BY- 078/19 Vedtak:
Saken tas til orientering.

Ber om en orientering til utvalg for helse og omsorg, om hvilke tiltak som er gjennomført innen utgangen av bystyreperioden.

Sammendrag:

Orientering om status og tiltak etter forvaltningsrevisjon rus og psykisk helse utført av KPMG på bestilling fra kontrollutvalget.

Vedlegg:

Tilsyn ROP 2018 - lukking av avvik

Lavterskeltilbud psykisk helse og rus

Kommunens tilbud til de tyngste misbrukerne

Orientering om innføring av pakkeforløp innen psykisk helse og rus

Boligsosial handlingsplan 2019-2020

Innledning – hva saken gjelder:

Forvaltningsrevisjonsrapporten fra KPMG ble behandlet i kontrollutvalget 22.11.18, sak 34/18. Rådmannen ble bedt om å rapportere oppfølgingen av anbefalte tiltak til kontrollutvalget innen juni 2019. Bystyret behandlet saken i møte 24.04.19, og vedtok at rapporten skal forelegges Utvalg for helse og omsorg i tillegg til Bystyret.

I forvaltningsrevisjonsrapporten anbefales det at kommunen primært fokuserer på å bedre tilbudet til brukerne fordelt på fire tiltaksområder. Det redegjøres her for hvert av områdene med spesifikke tiltak og status. Flere av tiltakene er sammenfallende med tiltak iverksatt etter landsomfattende tilsyn med kommunale tjenester til personer med samtidig rusmiddelproblem og psykisk lidelse (ROP) i 2018. Det vises til vedlagt plan for lukking av avvik, samt Fylkesmannens tilbakemelding, for utdypende informasjon. Vedlagt er også relevante politiske orienteringssaker som har vært behandlet i Utvalg for helse og omsorg i 2018, samt boligsosial handlingsplan 2019-2020.

Fakta grunnlag:

Tiltak: Ytterligere tilpasning av tjenestetilbudet for å møte brukernes behov

For brukere med lettere og moderat problematikk er det etter revisjonen etablert flere tiltak:

Kortvarig psykisk helsehjelp (KPH): lett tilgjengelig samtaletilbud man kan oppsøke uten søknad/henvisning. Inntil 10 samtaler med kompetent personell. Stor pågang siden oppstart desember 2018.

Veiledet selvhjelp: kommunen har kjøpt lisenser til programmet Assistert Selvhjelp, som er et nettbasert tilbud for mestring av angst, depresjon, søvnproblematikk mv. Brukere følger programmet under veiledning av helsepersonell.

Flere kurstilbud er iverksatt, herunder kurset «Tankevirus». Det er etablert en kursportal på kommunens hjemmeside «Kurs for innbyggere» som sikrer god informasjon til befolkningen.

For brukere med mer omfattende problematikk er det iverksatt følgende:

Gruppetilbud: samtalegruppe (for behandling av moderate til alvorlige psykiske lidelser) og Illness Management and Recovery (IMR – et behandlingsprogram med fokus på livsmestring for personer med alvorlige lidelser). Ettervernsgruppe rus er under etablering.

Seks ansatte deltar i kompetansehevingsprogram innen gruppemetodikk.

Ambulerende team er styrket med tre årsverk med fagkompetanse innen rus og psykiske helse. Målgruppe og oppgaver er tydeligere definert, og det er etablert tett samhandling med øvrige tjenester internt.

Det er vedtatt utbygging av fem utleieleiligheter tilknyttet heldøgnsbemannet bolig for brukere som har behov for tjenester på et «mellomnivå» mellom bemannet bolig og ambulerende tjenester. Det planlegges også for bygging av erstatningsbolig for en av dagens bemannede boliger for beboere med omfattende problematikk, noe som vil gi et kvalitativt bedre tilbud og noe økt kapasitet. Flere av tiltakene i boligsosial handlingsplan vil ha positiv effekt for målgruppa. Det er utarbeidet kompetanseplan for ansatte i botiltakene med sikte på å øke kompetanse på ulike områder og nivåer.

Det etablert to overgangs-/kartleggingsleiligheter med personalbase for å sikre brukere god overgang fra spesialisthelsetjenesten til kommunen, og at hjelpen som gis samsvarer med behovet.

Det er opprettet en egen pasientkoordinatorstilling for psykisk helse og rusområdet ved Virksomhet tildeling helse- og omsorgstjenester (THO) som bidrar til å sikre god overgang og samhandling.

NKS Veiledningssenter sitt tilbud til pårørende er utvidet fra en til to dager pr uke. Tilbudet er basert på en samarbeidsavtale med kommunen, som bl.a. stiller lokaler til disposisjon.

Ventelisten på psykisk helsehjelp er tilnærmet halvert siste året og færre venter på bemannet bolig. Vår kommune opplever, som mange andre, en stor økning i antall brukere som etterspør tjenester innen fagområdet. Særlig stor har økningen vært fra 2015 (da 492 brukere mottok psykisk helse- og rustjeneste) til 2018 (931 brukere mottok tjenester). I tillegg til nevnte tall kommer tjenestemottakere i bemannede tiltak, aktivitetstiltak og hjemmetjenester mv. Tjenestetilbud og arbeidsmetoder må være under stadig utvikling.

Tiltak: Økt bruk av individuell plan (IP) , og et særlig fokus på å gjøre planene operative og konkrete samt tilgjengelige for tjenesteutøverne

Tilsynet fra Fylkesmannen avdekket at kommunen ikke oppfylte plikten til å utarbeide IP for denne brukergruppen (ROP). Gjennomgang av tilsynsrapporter fra landet forøvrig viser at dette er sammenfallende med situasjonen i mange andre kommuner.

Brukerplankartlegging, gjennomført sist i desember 2018, viser at i vår kommune har 6% av brukere med psykisk helseproblematikk, og 7% av brukere med rus/ROP-problematikk, IP. På landsbasis er tallene henholdsvis 7% og 14%. Vi har imidlertid et mye høyere antall brukere med ansvarsgrupper enn landet for øvrig. 57% av rus/ROP- brukere har ansvarsgruppe mot 41 % på landsbasis. 27 % med psykisk helseproblematikk har ansvarsgruppe, mot 20% på landsbasis. For ytterligere informasjon om Brukerplan vises det til vedlagt orienterings sak «Kommunens tilbud til de tyngste misbrukerne».

En stor andel av brukerne som ikke har IP har allikevel en koordinator, noe som bidrar til å sikre sammenhengende tjenester og brukermedvirkning.

Tiltak for å sikre at brukere som har behov for, og ønsker, IP får tilbud om dette er beskrevet i vedlagt plan for å lukke avvik etter tilsynet, side 4. Tiltakene er i all hovedsak gjennomført. I tillegg er det gjennomført ytterligere grunnopplæring i ACOS IP for ansatte, oppnevnt flere ressurspersoner i virksomhetene, videreutviklet prosedyre for IP og

koordinator og utviklet og tatt i bruk behandlingplan i psykisk helse- og rustjenesten.

Tiltak: Bedre samhandling og samarbeid mellom ulike tjenesteytere, herunder nødvendige rolleavklaringer, utarbeidelse av rutiner, systematisering av samarbeidet og tilgjengeliggjøring av nødvendig informasjon, for å kunne gi et mer helhetlig og koordinert tjenestetilbud

Områder og tiltak som er sammenfallende med plan for tiltak etter ROP-tilsynet:

Tjenester til brukere som skal mestre å bo i egen bolig ytes av flere virksomheter, med tilbud fra Kirkens Bymisjon Bo-team som et supplement. Det er behov for rolleavklaring og systematisk samarbeid. Alle tiltak som fremkommer i planen er gjennomført, med unntak av samling/workshop som skal avholdes 03.06.19.

Det er gjort endringer i praksis for journalføring i psykisk helse- og rustjenesten for å sikre at øvrig helsepersonell, som samarbeider om helhetlig tjeneste til brukerne, har tilgang til nødvendig informasjon. Det arbeides fortsatt med tilgang til journal ved Farmannshjemmet for helsepersonell fra kommunen.

Det er innført bruk av vedtak for aktuelle brukere i rustjenesten. Det er utarbeidet ny mal for vedtak om rus- og psykisk helsetjeneste, der det har vært tilstrebet å gjøre vedtaksteksten mest mulig brukervennlig.

Behandlingsplan er tatt i bruk. I løpet av 2019 skal alle med behov for tjenester over noe tid ha en behandlingsplan.

Øvrige tiltak:

Proseduren «Samhandling og oppfølging av beboere ved Farmannshjemmet» er under revisjon for å sikre at oppgavefordeling rundt brukeroppløsing og planarbeid (IP og andre typer planer) blir tydeligere regulert.

Det er utarbeidet beskrivelse av målgruppe og oppgaver for ambulerende team og etablert fast ukentlig møte med aktuelle tjenester internt.

Prosedyre for IP og koordinator er videreutviklet. Prosedyrer for tvang rus, helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 10, er revidert i tråd med faglig veileder, og aktuelle maler er utarbeidet og implementert i elektronisk pasientjournal. Prosedyre for førstehjelp ved overdose er utarbeidet.

Det er etablert faste møter med spesialisthelsetjenesten på DPS-nivå (Distriktpsikiatrisk senter) hver 14.dag med fokus på utskrivningsklare pasienter og å sikre gode overganger. Det har vært avholdt tre møter med spesialisthelsetjenestens Avdeling for rusbehandling (ARB) og fast møtестruktur er i ferd med å legges. Det er opprettet tettere kontakt med NAV for unge brukere. Fast møte mellom Tønsberg kommunale eiendom (TKE), Virksomhet psykisk helse og miljøarbeid (PHM), NAV og THO er under etablering. Hensikten med møtet er tettere samarbeid på tvers for å sikre at brukere med omfattende behov får egnet bo- og tjenestetilbud og ikke blir «kasteballer» i systemet.

Informasjon om psykisk helse og rus på kommunens nettsider revideres våren 2019. Det er opprettet en ny kursportal «Kurs for innbyggere». Lavterskeltilbud innen psykisk helse og rus kommuniseres på informasjonsskjerm på rådhuset og legevakta.

Allmennlegeutvalget har i møte i april 2019 fått informasjon om aktuelle tilbud. En plakat med informasjon om lavterskeltilbud, som kan henges opp hos fastleger og andre aktuelle steder, er under utarbeidelse.

Tiltak: Større grad av direkte brukermedvirkning på tjenestene – både overordnet gjennom systematisk innhenting av brukersynspunkter på tjenestetilbudet, og på individnivå gjennom rutinemessig, systematisk og dokumentert brukermedvirkning på eget tjenestetilbud.

På individnivå er tibakemeldingsverktøyet FIT (Feedback informerte tjenester) tatt i bruk i deler av tjenesten (KPH). FIT sikrer systematisk tilbakemelding fra bruker, og skal bidra til å tilpasse tjenestene både på individ- og systemnivå. Det er en målsetting å ta i bruk dette i psykisk helse- og rustjenestene som helhet.

På de fleste kurstilbudene benyttes det skriftlig spørreskjema der deltakerne gir tilbakemelding om innhold, form, eget utbytte mm. Tilbakemeldingene brukes til å videreutvikle og korrigere fremtidige kurs.

Det er etablert faste dialogmøter med bruker-, pårørende og aktuelle frivillige organisasjoner på området 2-3 ganger pr år.

Brugerundersøkelser i form av spørreundersøkelser til brukere av tjenestetilbudene i PHM skal gjennomføres høsten 2019. Det er nedsatt en arbeidsgruppe som planlegger undersøkelsen ved hjelp av Folkehelseinstituttets «Sjekkliste for planlegging av lokale kvantitative brukerundersøkelser». Det er besluttet å ta i bruk verktøyet Survey Xact for gjennomføring og analyse. Tønsberg Læringscenter har meget god erfaring med dette og bidrar med kompetanseoverføring.

Rettslig grunnlag:

Forholdet til kommuneplanen:

Vurderinger:

Alternative løsninger:

Økonomiske konsekvenser:

Konsekvenser for næringsutvikling:

Helse- og miljøkonsekvenser:

Konsekvenser for folkehelse:

Konsekvenser for barn og unge:

Konsekvenser for sammenslåingen Re og Tønsberg:

Konklusjon:

Saken tas til orientering.

Videre behandling:

Kontrollutvalget orienteres.

Tønsberg, 23.05.19

Geir M. Viksand
rådmann

Tove Hovland
kommunaldirektør